

ARBETSMILJÖ
VERKET

Produktsäkerhet och CE-märkning

En introduktion om

CE-märkning och försäkran om överensstämmelse

EG:s maskindirektiv i Arbetsmiljöverkets regler

Regler för personlig skyddsutrustning

Krav på tillverkare och leverantörer

Även brukare och inköpare har skyldigheter

Marknadskontroll

Vad står CE-märket för?

- Att tillverkaren/importören försäkrar att varan överensstämmer med alla säkerhetskrav enligt direktiv med krav på CE-märkning.

CE-märkningen står för uppfyllda säkerhetskrav

CE-märkningen tillsammans med dokumentet "försäkran om överensstämmelse" betyder att tillverkaren på eget ansvar bland annat försäkrar att grundläggande hälso- och säkerhetskrav enligt alla tillämpliga direktiv som kräver CE-märkning är uppfyllda, att dokumentation finns framtagen och tillgänglig inom rimlig tid, att alla nödvändiga skyltningar, märkningar och bruks- och underhållsanvisningar finns.

Tanken med EG:s "nya metodendirektiv"

CE-märkning av produkter hör samman med EG:s sätt att formulera produktkrav enligt "den nya metoden". I direktiv fastställs både grundläggande hälso- och säkerhetskrav som produkten ska uppfylla och andra regler av mer administrativ karaktär, bland annat CE-märkningen.

Medlemsstaterna ska överföra direktiven till nationella regler med exakt den kravnivå som finns i direktiven från EG. Harmoniserade standarder med frivillig tillämpning ska sedan ge tekniska lösningar som förutsättes uppfylla föreskriftskraven.

I Sverige gäller svenska regler

För att exakt ta reda på vad som gäller för olika produkter är det nödvändigt att skaffa de föreskrifter som överför direktiven.

De nationella reglerna ska ha samma krav i alla medlemsstater, men formellt är det de svenska föreskrifterna som gäller i Sverige. I Arbetsmiljöverkets regler finns:

- AFS 1999:4** Tryckbärande anordningar
- AFS 1996:7** Utförande av personlig skyddsutrustning
- AFS 1995:5** Utrustningar för explosionsfarlig miljö
- AFS 1994:53** Enkla tryckkärl (omtryck av AFS 1993:41)
- AFS 1994:48** Maskiner och vissa andra tekniska anordningar (omtryck av AFS 1993:10)

EG-reglerna i svensk lagstiftning

Hittills finns ett knappt 20-tal direktiv framtagna enligt den nya metoden. Arbetsmiljöverket har nu de fem ovan nämnda i svenska föreskrifter. Elsäkerhetsverket, Konsumentverket, Socialstyrelsen och Boverket är exempel på andra myndigheter som också överfört nya metodendirektiv till svenska föreskrifter.

Vilka krav ställs på tillverkare?

- Tillverkaren måste uppfylla kraven för CE-märkning
Δ Försäkran om överensstämmelse Δ Dokumentation
som finns i föreskrifter som överför EU:direktiven:

Tryckbärande anordningar	AFS 1999:4
Utförande av personlig skyddsutrustning	AFS 1996:7
Utrustningar för explosionsfarlig miljö	AFS 1995:5
Enkla tryckkärl	AFS 1994:53
Maskiner och vissa andra tekniska anordningar	AFS 1994:48

Ökat ansvar för tillverkare och leverantörer

Ansvaret för tillverkare och leverantörer har markerats tydigare i och med Europasamarbetet. Den fria rörligheten för produkter har i ”nya metoden-direktiv” bland annat kopplats till CE-märkning och försäkran om att produkten överensstämmer med grundläggande hälso- och säkerhetskrav.

Det är tillverkaren eller den som importerar till EG som gör försäkran, även om produkten är EG-typkontrollerad av ett kontrollorgan. Några typgodkännanden av myndighet sker inte längre för sådana produkter.

Skärpt produktansvarslag

Produktansvarslagstiftningen har skärpts betydligt. Tillverkaren har ett långtgående ansvar för skador som orsakas av att hans produkter inte är så säkra som det finns skäl att förutsätta. Redan detta bör vara skäl nog för en tillverkare att för sig själv lista de myndighetskrav som produkten ska uppfylla, men som också ska framgå av den ”Försäkran om överensstämmelse” som ska finnas för produkten när den släpps ut på marknaden.

Observera att andra myndigheters föreskrifter också kan vara aktuella för en produkt. Exempelvis ska en produkt med elutrust-

ning naturligtvis uppfylla tillämpliga krav på elsäkerhet.

Maskindirektivet i svenska regler Maskiner och vissa andra tekniska anordningar, AFS 1994:48

(omtryck av AFS 1993:10)

• Arbetsmiljöverket har överfört EG:s maskindirektiv till svenska föreskrifter i AFS 1994:48, Maskiner och vissa andra tekniska anordningar. Där finns bland annat regler för CE-märkning.

CE

Reglerna för maskiner gäller sedan 1995

Sedan 1995 får bara de nya reglerna användas för maskiner som släpps ut på marknaden inom EES-området dvs. EG samt Norge, Island och Lichtenstein. De gäller också för maskiner som någon tillverkar eller sätter samman för eget bruk.

De svenska föreskrifterna gäller formellt bara maskiner för yrkesmässig användning. I praktiken kommer de ändå att gälla även på konsumentområdet eftersom det bedömts att alla maskiner kan användas yrkesmässigt. Därmed ska de också alltid uppfylla föreskriftskraven då de släpps på marknaden.

För att få fullständig information om vilka maskiner som omfattas av reglerna och vad som gäller för olika utföranden och leveranssituationer måste du läsa föreskrifterna.

Läs broschyren – Regler för maskiner, ADI 438

Om du nöjer Dig med en allmän orientering finns broschyren ADI 438 som återger huvuddragen av innehållet i föreskrifterna.

Föreskrifterna och fler informationsmaterial kan läsas på www.av.se eller beställas från Publikationsservice.

Broschyren
ADI 438 återger
huvuddragen i
reglerna

Brukare – ställ krav när du köper maskiner

- Ställ krav på CE-märke och försäkran om överensstämmelse.
- Se till att bruksanvisningar och underhållsinstruktioner finns med.
- Bygger du maskinlinjer kan du bli ”tillverkare”.
- Som arbetsgivare är du skyldig att se till att nyanskaffad utrustning uppfyller reglerna innan de ställs till arbetstagarnas förfogande.

Ny utrustning ska uppfylla kraven

Det är inte bara tillverkare och leverantörer som berörs av produktreglerna. Det finns också EG-direktiv som ställer krav mot arbetsgivare/brukare. Vissa EG-direktiv som medför krav mot arbetsgivare har överfört till svenska föreskrifter genom:

AFS 1998:4 Användning av arbetsutrustning

AFS 2001:3 Användning av personlig skyddsutrustning

Bli inte tillverkare oavsiktligt

När du köper maskiner eller komponenter som ska byggas ihop på plats till en maskinlinje bör du vara extra uppmärksam eftersom maskinlinjen som helhet ska vara CE-märkt. Köper du delar från olika leverantörer måste du själv stå för certifieringsproceduren för kompletta maskinlinjen såvida inte någon annan åtagit sig att göra den.

Om du väljer att stå som tillverkare

Du ska då ha nödvändig kompetens och underlag för att kunna skriva en försäkran att hela maskinlinjen uppfyller alla grundläggande hälso- och säkerhetskrav beträffande maskinsäkerhet och styrsystem, uppfyller alla elföreskrifter, uppfyller alla krav på elektromagnetisk kompatibilitet, osv.

Dessutom ska du se till att alla nödvändiga bruksanvisningar och underhållsinstruktioner finns framtagna och kunna garantera att föreskriven dokumentation finns tillgänglig tio år framåt.

Om du väljer att inte stå som tillverkare

Har du inte kompetensen eller annars inte är beredd att stå för allt detta bör upphandlingen göras så att anläggningen avlämnas för att tas i bruk av någon som verkligen har kompetens för certifieringsproceduren.

Läs broschyren ”Att köpa nya maskiner”, ADI 523 på www.av.se eller beställ från Publikationsservice.

Ansvariga för användning av personlig skyddsutrustning

- Skyddsutrustningen ska vara effektiv för just dina risker
- Gör en riskbedömning innan du köper din skyddsutrustning

Regler om utförande av personlig skyddsutrustning

Ny utrustning som släpps ut på marknaden ska uppfylla kraven i Arbetsmiljöverkets regler om utförande av personlig skyddsutrustning, AFS 1996:7. Dessa föreskrifter grundar sig på EG:s produktdirektiv om utförande av personlig skyddsutrustning.

Boken om personlig skyddsutrustning

För att underlätta val och bedömning av personlig skyddsutrustning finns Boken ”Personlig skyddsutrustning” H227 utgiven av Arbetskyddsstyrelsen 1999. Här ges fakta om de harmoniserade standarder som finns och är under arbete.

För att kunna använda den personliga skyddsutrustningen på rätt sätt måste man ha kunskap.

Best.nr H227

Kunskap om hur man väljer ett andningskydd, eller var man kan få hjälp med att mäta halten av föroreningar i luften. Svaren finns i den här boken där innehållet också är anpassat till ENS-standarder.

En mer praktiskt inriktad vägledning är handboken – Din personliga skyddsutrustning, H349, från Arbetsmiljöverket, jan 2003.

Reglerna om tryckbärande anordningar

Tryckbärande anordningar, som släpps ut på marknaden och omfattas av föreskriften om tryckbärande anordningar AFS 1999:4, ska uppfylla kraven i den föreskriften. Reglerna grundar sig på EG:s produktdirektiv om tryckbärande anordningar. De omfattar momenten konstruktion och tillverkning och dess verifikationsprocedurer. Information om tolkningar i direktivet finns på Internet-adressen <http://ped.eurodyn.com>

Marknadskontroll

– en myndighetsuppgift

- Finns CE-märkning och försäkran om överensstämmelse?
- Är säkerhetskraven uppfyllda?
- Finns bruksanvisning på svenska?
- Ska alla kunna lita på CE-märkningen behövs övervakning och ingripanden.
- Arbetsmiljöverket har uppdraget att bedriva marknadskontroll där arbetsmiljölagen gäller.

Fri rörlighet för varor är en av förutsättningarna för EG:s ”inre marknad”. Certifieringsprocedurer med CE-märkning ska vara tillverkaren/leverantörens bekräftelse på att alla krav är uppfyllda. Den ska normalt godtas av myndigheterna i EU:s medlemsländer.

Marknadskontroll i varje land

Myndigheterna ska genom marknadskontroll övervaka och ingripa mot produkter som inte uppfyller gällande krav. I Sverige har uppdraget fördelats på flera myndigheter. Arbetsmiljöverket ska utföra marknadskontroll på områden där arbetsmiljölagen gäller.

Övervakning sker först ute på marknaden

Inga kontroller eller godkännanden av myndigheter ska ske under tillverkningskedet. Det är först när produkten är släppt på marknaden eller tagen i drift som övervakning och ingripanden ska ske.

Görs ingripanden mot CE-märkta

produkter ska detta anmälas till Europeiska kommissionen som sedan kan vidta åtgärder som återverkar på hela den inre marknaden. Anmälningsskyldigheten ger naturligtvis den som utfört märkningen en garanti för att ingripandet blir granskat med ett europeiskt bedömningsperspektiv.

Arbetsmiljöverkets marknadskontroll

Marknadskontroll av produkter innan de nått brukarskedet sker genom insatser mot återförsäljare och uthyrare eller vid besök på mässor och utställningar. Arbetsmiljöverkets granskning av produkter på arbetsplatser är en del av vår marknadskontroll.

Tvångsåtgärder t.ex. förbud mot försäljning

Om det är motiverat ur risksynpunkt kan tvångsåtgärder riktas mot både tillverkare, importörer, leverantörer och brukare. Exempel på åtgärder är förbud mot försäljning, förbud att ta i drift och åläggande att återkalla produkt eller att gå ut med varningsinformation.

Har inte certifieringsreglerna följts är detta direkt åtalbart. Både den som levererar och den som tar sådan utrustning i drift kan åtalas.

Mer information

Läs om arbetsmiljöarbete i broschyrer och på AV:s webbplats www.av.se
Där finns vägledning till det grundläggande systematiska arbetsmiljöarbetet.

Regler för maskiner,
ADI 438, gratis.

Att köpa nya maskiner,
ADI 523, gratis.

**Din personliga skydds-
utrustning,** H349

**Till dig som köper ny
skyddsutrustning,**
ADI 489, gratis.

**CE-märkning av personlig
skyddsutrustning,**
ADI 469, gratis.

**Vägledning för
CE-märkning av
ventilationssystem,**
ADI 519, gratis.

**Handboken Vägledning vid
tillämpning av föreskrifterna
om maskiner och vissa andra
tekniska anordningar,**
H337, 80 kr plus moms.

Fler exemplar av den här broschyren får du gratis från

Publikationsservice, Box 1300, 171 25 Solna. Telefon 08-730 97 00

Fax 08-735 85 55 E-post: publikationsservice@av.se

**ARBETSMILJÖ
VERKET**

www.av.se

ADI 468 Arbetsmiljöverket